

KOMENTARZ

Rynek ropy wobec inwazji na Ukrainę

Zuzanna Nowak

Rosyjska agresja na Ukrainę przełożyła się na nagły wzrost cen ropy na światowym rynku, czemu nie chcą przeciwdziałać kraje OPEC+. Dążąc do ograniczenia dochodów budżetowych Rosji z handlu tym surowcem, Kanada, USA i Wielka Brytania podjęły decyzje o wprowadzeniu embarga na rosyjską ropę. Dotychczas nie zdecydowała się na to UE, niemniej skutki zmian na rynku ropy, zwłaszcza wzrost cen dóbr i usług, odczują obywatele Unii, a jej gospodarkę może dotknąć stagflacja.

Jaki wpływ na rynek ropy ma agresja Rosji na Ukrainę?

Rosja jest trzecim producentem (po USA i Arabii Saudyjskiej) i największym na świecie eksporterem ropy. Przy tak dużym jej udziale w globalnym rynku niepewność polityczna w pierwszych dniach po rosyjskiej inwazji na Ukrainę przyniosła natychmiastowy wzrost cen surowca o ok. 15%, do 110 dol. za baryłkę referencyjnej ropy Brent (z Morza Północnego). By złagodzić skok cen, kraje Międzynarodowej Agencji Energetycznej (IEA) zdecydowały o interwencyjnym uwolnieniu 61,7 mln baryłek z rezerw strategicznych (połowa ma pochodzić z USA), co stanowi 3% ich zapasów. Uczestnicy rynku zaczęli także szukać na rynku europejskim i na Bliskim Wschodzie dostaw alternatywnych wobec rosyjskiej ropy Urals. Rosja zaoferowała równocześnie zniżki w wysokości 15–20 dol. za baryłkę Urals, dzięki czemu znalazła odbiorców na większość swojej produkcji – ropę zakupił m.in. Shell.

Jakie jest stanowisko państw OPEC+?

Jeszcze przed inwazją państwa-producenty ropy zrzeszeni w [formacie OPEC+](#) (którego członkiem jest Rosja) wytwarzały mniej ropy, niż zakładały ich oficjalne cele, co windowało ceny na rynku tego surowca. Nie zareagowały także na prośbę IEA o zwiększenie podaży. W trakcie wirtualnego szczytu 2 marca br. państwa te uznały, że

wahania cen na rynku nie mają fundamentalnego charakteru, a jedynie odzwierciedlają „aktualne wydarzenia geopolityczne”. W związku z tym nie zmieniły zaplanowanego na marzec schematu stopniowego zwiększania wydobycia ropy (o 0,4 mln baryłek ropy dziennie). Arabia Saudyjska, faktyczny lider OPEC+, ma możliwość znacznego podniesienia produkcji (podobnie jak Iran i Zjednoczone Emiraty Arabskie). Prawdopodobnie nie zdecyduje się szybko na taki ruch ze względów politycznych (stawiając z trudem wypracowane porozumienie z Rosją w ramach OPEC+ ponad relacje z USA i Ukrainą) oraz finansowych (by zyskać na wysokich cenach). Kolejny szczyt OPEC+ zaplanowany jest na koniec marca.

Jakie znaczenie ma wprowadzenie embarga na rosyjską ropę przez Kanadę, USA i Wielką Brytanię?

Mimo że Kanada ogłosiła embargo na rosyjską ropę już 28 lutego, rynek zareagował gwałtownie dopiero na możliwość wspólnego uderzenia USA i UE w rosyjską gospodarkę, co 6 marca zapowiedział sekretarz stanu USA Antony Blinken. Cena ropy Brent chwilowo wynosiła blisko 140 dol. za baryłkę. Ostateczna decyzja prezydenta USA Joe Bidena z 8 marca o zakończeniu w ciągu 45 dni kontraktów na dostawy ropy, gazu i węgla z Rosji, a także równoczesne ogłoszenie przez Wielką Brytanię zakończenia importu ropy z tego kierunku do końca 2022 r., spotkały się już ze

KOMENTARZ PISM

spokojniejszą reakcją rynku. Te deklaracje są w dużej mierze gestami symbolicznymi (dla USA i Wlk. Brytanii surowiec rosyjski stanowi jedynie ok. 8% importu ropy, dla Kanady o wiele mniej), choć nie bez długofalowych konsekwencji gospodarczych. Można się spodziewać, że kolejne sankcje nakładane na Rosję i spekulacje na rynku ropy doprowadzą do dalszego wzrostu cen (analitycy przewidują 150–180 dol., Rosjanie grożą cenami 300 dol. za baryłkę), a to spowolni wzrost gospodarczy. Rosja zapowiada już także handlowe środki odwetowe.

Dlaczego embargo na rosyjską ropę nie zostało jeszcze wprowadzone przez UE?

Unijni zwolennicy embargo na rosyjską ropę (m.in. rząd Litwy) także wskazują na konieczność odcięcia Rosjan od dochodów z jej sprzedaży. Wymaga to jednak zgody wszystkich członków UE. Jest ona o tyle mało prawdopodobna, że Unia pokrywa ok. 30% importu dostawami z Rosji, a zależność niektórych jej krajów

przewyższa 50%. Polska, która importuje ponad 85% ropy z Rosji, nadaje priorytet embargu na węgiel, przychylnie patrzy także na ograniczenie zakupów ropy i gazu, jednak w dalszej kolejności. Największy sprzeciw wobec embarga wyrażają Niemcy, zaspokajające rosyjską ropą 35% potrzeb importowych, a także Węgry, które pozyskują aż 90% ropy i gazu z Rosji. Przeciwnicy embarga argumentują, że strategiczne rezerwy ropy UE mogą nie dać wystarczającego czasu do znalezienia alternatywnych dostawców surowca, a konsekwencje embarga – m.in. gwałtowny wzrost kosztów towarów i usług – zbyt mocno uderzą w europejską gospodarkę. Nawet jeśli sankcje i embargo nakładane na Rosję nie będą bezpośrednio dotyczyć eksportu ropy, wzrost cen tego surowca na światowym rynku – wynikający z decyzji USA i Wlk. Brytanii, niedoborów i niepewności spowodowanej wojną na Ukrainie – przełoży się na kondycję unijnej gospodarki, zwiększając ryzyko stagflacji. Podobny skutek przyniosłoby możliwe ograniczenie lub wstrzymanie przez Rosję dostaw surowców energetycznych do UE.